

2017 m. Mokinių meninio skaitymo konkursas : skaitovų nemažėja

Dr. Danutė Vaigauskaitė (Mokinių meninio skaitymo konkurso komisijos pirmininkė)

Šiandieniniame internetinės komunikacijos pasaulyje, kai kūdikis, dar nemokėdamas suregzti sakinio, jau sumaniai maigo išmanųjį telefoną; kai jaunuoliai, sėdėdami šalia, bendrauja SMS, interneto pagalba; kai perskaitytos knygos atsiskaitymui žiūrima filmo santrauka; kai nebemokame bendrauti, žiūrėdami į akis, ir dar daug ko nebemokame naujoje XXI a. realybėje, Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centro (LMNŠC) organizuojamas mokinių meninio skaitymo konkursas tampa stebuklinga salele, kurioje mokiniai kalba gražia lietuviška šneka, aiškiai, suprantamai ir paveikiai perteikia žiūrovams rašytojų ir poetų mintis.

Šiomet sukanka 10 metų, kai konkursas organizuojamas, vadovaujantis aiškiais vertinimo kriterijais, kurių pagalba mokytojai rengia skaitovus. Kelis kartus koreguotos konkurso Sąlygos išgryninio konkurso tikslus ir uždavinius, siekiant ugdyti iškalbingą, mąstančią, kūrybingą individualybę. Atskyrus jaunesnių ir vyresnių klasių poetines kompozicijas, drąsiau ėmė reikštis 5-8 klasių kompozicijų kūrėjai. LMNŠC Centro ir vietinių organizatorių dėka regioninius konkursus pavyko pakelti į svarbiausią meninio skaitymo šventę: čia įvardijama po kelis II ir III vietų laimėtojus; šiltai dėkojama mokiniams už dalyvavimą, o mokytojams už skaitovų rengimą; su mokytojais išsamiai analizuojami rezultatai, diskutuojama su vertinimo komisija.

Nepaisant Lietuvos išsivaikščiojimo grėsmių, demografinių problemų, skaitovų skaičius regioniniuose konkursuose išlieka pakankamai stabilus, netgi džiuginantis. Šių metų Utenos, Kupiškio, Prienų, Kauno ir Skuodo regioniniuose konkursuose dalyvavo 277 pavieniai skaitovai ir kompozicijų atlikėjai. (Palyginimui: 2015 – 261 mok., 2016 – 231 mok.).

Tai didžiulis lietuvių kalbos ir literatūros mokytojų nuopelnas, grožinės literatūros ir poezijos pagalba ugdyti mąstančius, paveikius, aiškią pilietinę poziciją turinčius savo šalies patriotus. Mokydami savo mokinius papasakoti aiškią, suprantamą ir paveikią istoriją, žinoti paie ką kalbą ir ką nori pasakyti klausytojui, mokytojai skiepija jiems ir sceninės kultūros, laikysenos, kūno plastikos, aprangos kodus. Šios pamokos labiausiai įstringa jaunosose širdyse, emocinėje atmintyje ir lydi juos visą gyvenimą. Tai puikiai paliudija buvusių Šakių „Varpo“ gimnazijos mokinių, vadovaujamų mokytojos Vilijos Meškaitienės, – daugkartinių meninio skaitymo konkursų dalyvių, šiandien pačių įvairiausių profesijų atstovų, atsakymai į klausimą: ką jums davė dalyvavimas mokinių meninio skaitymo konkursuose?

„Meningo skaitymo konkursas sukėlė dideles permainas mano gyvenime, esu kūrybinės renginių organizavimo komandos vadovas bei renginių vedėjas. Meninio skaitymo/ kompozicijos konkurse įgyta patirtis šiai dienai padeda įsiklausyti į tai ką sakai, pagalvoti apie žodžių prasmę ir kitaip pažvelgti į lietuviško žodžio svarbą bei grožį scenoje“. (Evaldas, renginių įmonės vadovas.)

„Tokia patirtis padeda tvarkytis su kasdienėmis situacijomis darbinėje veikloje. Tiek darant pranešimus verslo partneriams, tiek „parduodant“ idėjas kolegoms. Žmogus, stovintis scenoje

išmoksta galvoti, kaip jį mato kiti. Supratimas, kad esi matomas iš visų pusių ir galvojimas, kaip tave mato kiti, taip pat viena iš scenos dovanų. O tai tikrai padeda gyvenime. Galėčiau pridėti dar ir estetikos suvokimą, mokėjimą pasidalinti erdve ir laiku su kitais, prisitaikyti prie auditorijos, gebėjimą būti išgirstam. Tai įgūdžiai, kurie nejučia atsiranda gyvenant scenoje. Ir išlieka nuo jos nulipus. Esu dėkingas meninei veiklai, kuri sukūrė tam tikrą mano asmenybės dalį. “ (Ignas Klimaitis, užimantis vadovaujantis pareigas vienoje pirmaujančių mažmeninės prekybos įmonių Lietuvoje ir pasaulyje.)

„Mokykloje buvau , liaudiškai tariant, moksliukas, kuris kruopščiai ruošė namų darbus, neretai įsisavino žinias, nes tai tiesiog reikėjo padaryti. Be abejo, mokykloje įgijau labai gerą bazinį išsilavinimą, tačiau vėliau gyvenime paaiškėja, kad greta visų taisyklių, teorijų, formulių reikia kai ko daugiau. Turiu omenyje, emocinį intelektą, sugebėjimą geriau save suprasti. Būtent, teatras, meniniai konkursai buvo tas katalizatorius, kuris padėjo išlaisvėti asmenybei, kūrybiškai pažvelgti į kasdienius džiaugsmus ir vargus. Esu egoistas - naudojuosi teatre, meninių konkursų metu įgyta patirtimi. Studijavau politikos mokslus, aktyviai dalyvauju savivaldybės, šalies politikoje. Šioje srityje labai reikia emocinio intelekto, kūrybiškumo. Meninio skaitymo konkursai ir ypač pasiruošimas jiems turėtų tapti svarbesne bendrojo ugdymo sistemos dalimi. Tai ugdo asmenybę, suteikia jaunam žmogui įrankius geriau pažinti ir realizuoti save. Tikiu, kad būtent laisvos, kūrybiškos asmenybės gali sukurti ir kitokį gyvenimą šalyje. Reikiamu metu gavau reikiamus impulsus- prie to labai daug prisidėjo teatras ir meninio skaitymo konkursai. “ (Martinas Eimutis, UAB „Mėsos guru“ bendrasavininkas.)

“Konkursą vadinčiau „gyvąja literatūra“, „gyvu tekstu“. Tai ypač lavina skaitovo vaizduotę, kadangi į kiekvieną žodį reikia ne tik įsijausti ir išgyventi skaitomą tekstą, bet tas pačias emocijas perteikti žiūrovui, kad jis matytų, girdėtų bei įsivaizduotų, kaip šį kūrinį matai tu. Po dalyvavimo tokiam konkurse grožinės literatūros skaitymas tampa kitoks, tekstas labiau įtraukia, rankose laikoma knyga tampa gyvesnė ir įdomesnė. Dalyvavimas šiame konkurse lavina ne tik vaizduotę, bet ir kūno kalbą. Kur kas lengviau galima susitvarkyti su bet kokio viešo kalbėjimo jauduliu, apgalvotai valdyti emocijas, perteikti jas klausytojams, sklandžiai ir nuosekliai dėstyti mintis. Taip kalbėjimas tampa aiškesnis, įtaigesnis ir aiškiau suprantamas. Manau, kad šiandien, sparčiai besivystant technologijoms ir moksleivių tarpe mažėjant susidomėjimu knyga, tokie konkursai reikalingi, kad atkreiptų dėmesį į literatūrą, parodytų, kaip pasitelkus „mažąjį teatrą“, knygą galima padaryti įdomia. Šis „mažasis teatras“ arba „gyvoji literatūra“ ugdo ne tik susidomėjimą skaitymu, bet yra ir jauną asmenybę visokeriopai tobulinantis ir praturtinantis reiškinys.” (Nerijus Krankauskas, statybinių konstrukcijų projektavimo vyresnysis inžinierius).

“Dalyvaudama šiame konkurse turėjau galimybę susipažinti ir perskaityti daug įvairios poezijos. Nemanau, jog pati būčiau mokyklos laikais jai skyrusi tiek daug dėmesio. Ne tik perskaičiau, bet kartu su vadove analizavau, stengiausi suprasti ir išvelgti prasmes, tad pamažu "prisijaukinau" ir pamilau literatūrą. Taip pat išplėčiau savo žodyną, nes būtent šio tipo literatūroje naudojami labai įvairūs, gražūs ir skambūs lietuviški žodžiai. Lavinau raiškiojo skaitymo įgūdžius, išmokau artikuluoti bei sklandžiai kalbėti, dėstyti savo mintis, nugalėjau scenos baimę”. (Gerda Bilskytė)

„Meninio skaitymo konkursai suteikė galimybę į daug ką žiūrėti kūrybiškai, sustiprino kritinį mąstymą, išugdė artistišumą. Kaskart pristatinėdama projektą ar kitą užduotį, jaučiuosi pasitikinti savimi, nebijau improvizuoti ir nuklysti nuo anksčiau apgalvoto kalbėjimo plano, nepasimetu, kai aplinkybės pristatymo metu susiklosto ne taip, kaip tikėjausi. Taip pat nebijau auditorijos požiūrio, išankstinio nusistatymo mano atžvilgiu. Manau, kad įtaigus kalbėjimas, intonacijos kaita, jos panaudojimo būdai pranešimo pristatymo metu tampa labai svarbūs, nes tokiu būdu galima klausytoją pritraukti, sudominti. Paprasčiausia pauzė tinkamu pranešimo metu gali būti labai efektyvi. Visų paprastų ir kartu nepaprastų sceninių gudrybių įgijau meninio skaitymo konkursuose.“ (Osvaldas Ščajevas, Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Veterinarijos akademijos, veterinarinės medicinos magistras.)

“Išmokau susikoncentruoti į save, rasti būdą, kaip save išreikšti, nepakenkus savo komandos nariams, arba kitais žodžiais, ryškiai neišsiskiriant iš kompozicijos. Su laiku tobulėjo teksto suvokimas, sugebėjimas gilintis ne tik į kūrinius, meninius tekstus, bet ir jų svarbą šiuolaikiniam individui. Turėčiau paminėti ir prisiminimus, naujus draugus ir neįtikėtinus įspūdžius, parsivežtus iš regioninių bei, ypač, ypatingai, respublikinių etapų. Studijuodamas genetiką Vilniaus universitete būdavau labiausiai pageidaujamas studentas pristatymų grupėse vien todėl, kad galėčiau paruošti pristatymą ir kalbėti prieš auditoriją. Balso tembro pratimai, intonacijos, darbas ties veidu ir kūno kalba padarė didelę įtaką mano dabartiniam verbaliniam ir neverbaliniam bendravimui. Išmokau lengviau išreikšti mintis, būti išgirstas ir supastas. Teatrališkumas yra didelė mano gyvenimo dalis, kuri padeda kiekvienoje situacijoje.” (Tautvydas Šlapikas).